

Jerzy Hauziński

In memoriam Zenon Kopański 1937-2011

Słupskie Studia Historyczne 17, 326-327

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IN MEMORIAM

ZENON KOPAŃSKI 1937-2011

Dnia 21 marca 2011 r. zmarł nagle w Słupsku doktor nauk humanistycznych Zenon Kopański, od 1 września 1972 r. związany ze słupską Wyższą Szkołą Pedagogiczną (w 2000 r. Pomorską Akademią Pedagogiczną) aż do przejścia na emeryturę 1 października 2002 r. Później prowadził jeszcze okresowo zajęcia w Instytucie Historii PAP w ramach umowy o dzieło.

Dr Zenon Kopański urodził się 17 września 1937 r. w Pokrzydowie, w powiecie Brodnica (ówczesne województwo bydgoskie). Pochodził z rodziny chłopskiej o silnych tradycjach patriotycznych. Jego ojciec, Jan Kopański, związał się w okresie okupacji z ruchem oporu i w grudniu 1944 r. poniósł śmierć z rąk okupantów. Szkołę średnią – Liceum Pedagogiczne w Grudziądzu – Z. Kopański ukończył w maju 1955 r. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości został skierowany do pracy w szkolnictwie podstawowym. Jako czynny nauczyciel systematycznie uzupełniał swoje wykształcenie, studiując zaocznie w latach 1958-1960 w Studium Nauczycielskim w Szczecinie historię. Rok po ukończeniu SN młody nauczyciel zapisał się na zaoczne studia historyczne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu, które zamknął obroną pracy magisterskiej pt. *Stosunki polsko-rosyjskie w latach 1655-1660*, napisanej pod przewodnictwem dra Franciszka Mincera, ówczesnego adiunkta w Zakładzie Historii opolskiej uczelni.

Kontynuując pracę zawodową w szkolnictwie i oświacie, Z. Kopański zamierzał pisać pracę doktorską o stosunkach polsko-radzieckich w okresie międzywojennym, lecz brak możliwości dotarcia do materiałów źródłowych (w większości wówczas niedostępnych), jak i ogólna atmosfera ideologiczno-polityczna tamtych czasów odwiódły Go od tego zamysłu. Na wiadomość o uruchomieniu przy Instytucie Nauk Politycznych UAM stacjonarnego Studium Doktoranckiego* ówczesny mgr Kopański wystąpił z podaniem o zakwalifikowanie Jego w poczet doktorantów, co wiązało się z uzyskaniem stypendium równego ówczesnej średniej zarobków w sferze budżetowej. Po pomyślnej rozmowie kwalifikacyjnej przed komisją instytutową Z. Kopański podjął doktoranturę w ramach seminarium prowadzonego przez ówczesnego doc. dra hab. Stanisława Wykrętowicza. Pod jego kierunkiem w latach 1969-1972 uczęszczał na seminarium i 26 czerwca 1972 r. obronił rozprawę doktorską pt. *Wpływ rewolucji naukowo-technicznej na kierunki rozwoju przemysłu w PRL*, uzyskując stopień naukowy doktora nauk politycznych.

* *Kronika Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za lata akademickie 1969/70-1971/72 za rektoratu prof. dra Czesława Łuczaka*, Poznań MCMLXXV, s. 857.

Z dniem 1 września 1972 r. dr Zenon Kopański zatrudniony został na stanowisku adiunkta w Zakładzie Nauk Społeczno-Politycznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku. Z tą jednostką organizacyjną słupskiej WSP dr Kopański był związany do października 1991 r., kiedy to przeszedł do Zakładu Historii Nowożytnej Instytutu Historii. Pozostawało to w zgodzie z zasadniczym kierunkiem Jego zainteresowań badawczych, których nie zarzucił mimo obowiązków dydaktycznych o profilu polityczno-społecznym.

Jeszcze podczas pracy w szkolnictwie (przed podjęciem studiów doktoranckich) Zenon Kopański wstąpił do Polskiego Towarzystwa Historycznego, a znalazłszy się w Słupsku, zaczął uczestniczyć w pracach miejscowego Oddziału PTH, będąc m.in. członkiem Zarządu Oddziału i podejmując się chętnie roli prelegenta. Był także aktywny w Kole Metodyków Historii przy Wojewódzkim Kuratorium Oświaty w Słupsku (później Wojewódzkim Kuratorium Oświaty i Wychowania). Opublikował kilkanaście artykułów i recenzji na temat najnowszych dziejów Polski, problematyki dziejowej Ziemi Zachodnich i Północnych, stosunków polsko-rosyjskich w czasach przedrozbiorowych, historii Ukrainy i Rosji. Prace te ukazywały się głównie w serii „Prac Humanistycznych” Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku oraz w „Słupskich Studiach Historycznych”. Przystąpił też do przygotowywania rozprawy habilitacyjnej nt. *Stosunki polsko rosyjskie w latach 1654-1660*, jednakże pogarszający się stan zdrowia uniemożliwił Mu finalizację obranej problematyki.

Dr Zenon Kopański dzięki przymiotom swej osobowości – wysokim wymaganiom stawianym samemu sobie, skromności i sumienności, cieszył się szacunkiem kadry słupskiej Uczelni, ale też niekłamany autorytetem wśród studentów. W 1973 r. objął stanowisko prodziekana Wydziału Humanistycznego, które zajmował przez jedną kadencję. Kadrze dydaktycznej słupskiej WSP, a zwłaszcza młodszym pracownikom nauki, dr Kopański znany był przede wszystkim jako wieloletni kierownik Studium Doskonalenia Pedagogicznego dla nauczycieli akademickich**. Do stanowisk jednak się nie garnał. Gdy piszący te słowa, wybrany na dziekana Wydziału Humanistycznego na drugą kadencję (1993 r.), zaproponował Mu wysunięcie Jego kandydatury na stanowisko jednego z dwóch prodziekanów, dr Kopański taktownie odmówił, tłumacząc, że ma to już poza sobą.

W zawodowym *curriculum vitae* dra Zenona Kopańskiego najważniejsza jest Jego rola jako akademickiego nauczyciela historii. Zajmował się przede wszystkim dziejami powszechnymi. Z własnego przeświadczenia i wyboru prowadził wykłady z historii powszechnej nowożytnej do 1789 r., historii Europy Wschodniej i Środkowej i historii narodów słowiańskich. Od studentów wymagał znajomości w zakresie niezbędnym quantum wiedzy historycznej z prowadzonych przez siebie zajęć. Znakomicie realizował etos dydaktyka i propagatora wiedzy historycznej, co czynił z wielką powagą i odpowiedzialnością, w myśl zasady, iż *res severa est verum gaudium*.

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI

JERZY HAUZIŃSKI

** Początkowo nosiło ono nazwę Studium Podyplomowego dla młodszych pracowników nauki.